

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія екстремальної діяльності (в тому числі тактична медицина)»

У межах цього курсу курсанти удосконалюють загальні компетентності та починають формувати спеціальні компетентності, особистісні та професійні уміння та навички, а саме: організовувати та надавати першу медичну допомогу військовослужбовцям при виконанні службово-бойових завдань; визначення основних функціональних порушень психічної сфери особистості, що виникають у військовослужбовців Національної гвардії України в процесі службово-бойової діяльності; розширяють уявлення про специфіку впливу екстремального середовища на особистість та описати позитивні, розвиваючі аспекти впливу екстремальності на особистість; вивчають психологічні особливості дій військовослужбовців в ризиконебезпечних ситуаціях службово-бойової діяльності; удосконалюють професійно-психологічну підготовленість щодо забезпечення особистої безпеки та виживання в ризиконебезпечних ситуаціях службово-бойової діяльності; засвоюють прийоми діагностики, профілактики та корекції негативних психічних станів, що виникають у військовослужбовців під впливом ризиконебезпечних ситуацій службово-бойової діяльності; вчаться надавати екстрену психологічну допомогу військовослужбовцям, які зазнали сильного психотравмуючого впливу при виконанні професійних обов'язків.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

3 кредити (90 годин): 54 годин аудиторної роботи, 36 години самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

підготувати випускника в області організації та надання першої медичної допомоги при виконанні службово-бойових завдань; теоретично-практична підготовка військовослужбовців в області екстремальної та кризової психології.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

Випускник повинен:

Знати:

основні порушення життєво-важливих функцій організму військовослужбовця та методи надання першої медичної допомоги; особливості професійно-психологічної підготовки військовослужбовців щодо забезпечення особистої безпеки в ризиконебезпечних ситуаціях службово-бойової діяльності.

Бути спроможним:

своєчасно надавати першу медичну допомогу при травмах, отруєннях, кровотечах і порушеннях серцево-легеневої діяльності. Проводити екстрену регуляцію актуального психічного стану і негативних емоційних переживань, пов'язаних з екстремальною ситуацією, за допомогою професійних методів, які відповідають вимогам конкретної ситуації.

Бути здатним:

володіти методиками надання першої медичної допомоги потерпілим при різних невідкладних станах; методиками психологічної допомоги військовослужбовцям, які зазнали сильного психотравмуючого впливу при виконанні службово-бойових завдань.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП «Експлуатація та відновлення ракетного, артилерійського та стрілецького озброєння НГУ» (див. Табл. 1).

Теми занять та презентацій пов'язані із темами модулів, у межах яких здійснюється навчання.

ОПП «Експлуатація та відновлення ракетного, артилерійського та стрілецького озброєння НГУ» за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Відповідно до стандарту підготовки військовослужбовця І-СТ-3, тактична медицина є одним з розділів бойової підготовки військ (сил) і має самостійне значення. Підготовку з тактичної медицини організовують і проводять з метою набуття військовослужбовцем спроможності рятувати та зберігати життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, в умовах бойової обстановки. Основним завданням підготовки з тактичної медицини є надання військовослужбовцю теоретичних знань, освоєння ним практичних прийомів і навичок з надання домедичної допомоги в обсязі само- і взаємодопомоги при пораненнях, травмах і ураженнях.

Тактична медицина викладається кафедрою психології та педагогіки для курсантів Академії усіх факультетів в структурі навчальної дисципліни "Психологія екстремальної діяльності (в тому числі тактична медицина)", згідно зазначеному стандарту, практичні заняття з тактичної медицини проводяться у підгрупах по 10-15 курсантів.

Навчання має виражений практичний характер, курсанти набувають практичних навичок з тактичної медицини з використанням медичних тренажерів та засобів домедичної допомоги, якими комплектуються індивідуальні аптечки військовослужбовців. Закріплення навичок домедичної допомоги та прийняття нормативів з тактичної медицини відбувається під час польових виходів курсантів.

Під час проходження модулів з психології екстремальної діяльності використовуються психологічні тренажери (містечко командоутворення, психологічна смуга перешкод тощо) та психотренінгові технології.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань курсантів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які курсант набуде в результаті навчання:

Таблиця 1

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення курсантами

Шифр	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
K01	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань як індивідуального так і групового характеру	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність до семінарів. Перевірка конспектів.
K02	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Частково, при обґрунтуванні вибору засобів (методів) домедичної та психологічної допомоги військовослужбовцям.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність до семінарів. Перевірка конспектів.
K05	Здатність планувати та управляти часом	Опосередковано, шляхом організації та планування власного навчання, виконання завдань	Самооцінювання, зворотний зв'язок.
K07	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети	Частково, шляхом використання методів стимулювання для особистісного розвитку та	Самооцінювання, зворотний зв'язок.

		при відпрацюванні практичних занять методом прикладу для інших	
K21	Здатність працювати автономно та в команді (включаючи навички лідерства), виконуючи посадові обов'язки офіцера тактичного рівня в ході повсякденної діяльності та бойового застосування озброєння та військової техніки підрозділу (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України)	Частково, шляхом організації власного навчання та навчання в групі, моделювання ситуацій та прийняття рішень, аргументованими доповідями з можливістю переконання.	Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність до групових занять, активна участь у обговореннях під час практичних і групових занять. Підсумкове (рубіжний та заключний контроль). (Залік).
K23	Здатність до самоосвіти, пошуку, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел	Частково під час навчання, яке є шляхом самовдосконалення, під час виконання завдань із пошуку та опрацювання інформації з різних джерел	Самооцінювання, зворотний зв'язок.

МІЖСЕСІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ПОТОЧНА ТА ТЕМАТИЧНА ПЕРЕВІРКА)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи на підґрунті перевірки конспектів, тестового та усного опитування.

Завдання для самостійної роботи оформлюються у зошитах з конспектами, що ведуться на занятті, вітаються структуровані форми запису (таблиці, блок-схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Перелік завдань для самостійної підготовки:

1. Правила транспортування потерпілих.
2. Гострі отруєння токсичними речовинами і продуктами харчування. Надання першої медичної допомоги.
3. Судоми, непритомність. Надання першої медичної допомоги.
4. Способи виносу потерпілих з місця події та безпека при транспортуванні.
5. Надання першої медичної допомоги при гострих отруєннях наркотиками.
6. Правила іммобілізації при травмах голови і хребта.
7. Шок та протишоккові заходи.
8. Переломи та їх класифікація.
9. Ознаки життя (смерті) потерпілого.
10. Внутрішні кровотечі: ознаки і домедична допомога.
11. Екстремальні ситуації в службово-бойовій діяльності військовослужбовців Національної гвардії України.
12. Як поліпшити пам'ять і увагу.
13. Формування уміння діяти в психологічно напружених ситуаціях.
14. Формування уміння управляти своєю поведінкою.

ОПП «Експлуатація та відновлення ракетного, артилерійського та стрілецького озброєння НГУ» за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

15. Якості, найважливіші для виживання у ситуаціях протиборства із застосуванням насильства.

16. Характерологічні особливості, пов'язані зі схильністю особового складу сил охорони правопорядку до травматизму.

17. Абетка виживання в екстремальних ситуаціях.

18. Їжа тваринного походження.

19. Їжа рослинного походження.

20. Забезпечення вогнем. Обладнання укриття від негоди.

21. Філософія виживання та здорового образу життя.

22. Методика екстреної регуляції психічного стану.

23. Відновлення функціонального стану військовослужбовців екстремального профілю.

24. Сучасні напрями й організація психологічної допомоги при стресових станах особистості.

25. Прийоми вольової мобілізації.

Перелік літератури для читання:

1. Психологія екстремальної діяльності : навч. посіб. / І. І. Приходько, О. С. Колесніченко, О. В. Тімченко та ін. / Під заг. ред. проф. І. І. Приходька. – Х. : НА НГУ, 2016. – 408 с. : іл. 11; табл. 11; бібліогр. : 71 назви.

2. Психологія екстремальної діяльності та тактична медицина (схеми, таблиці, малюнки) : навч. посіб. / І. І. Приходько, О. В. Кравченко, О. С. Колесніченко та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. – Х. : НАНГУ, 2018. – 221 с.: бібліогр. 64 назв.

3. Прикладна психологія службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку (у схемах і таблицях): навч. посіб. / О. В. Тімченко, В. Є. Христенко, І. І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. Тімченка О. В., доц. Христенка В. Є. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2012. – 339 с.

4. Стаднік А.В., Основи першої медичної допомоги : Навчально-методичний посібник. – Харків: АБВ МВС України, 2009. – 77с.

5. Стандарт підготовки І-СТ-3 (видання 2): підготовка військовослужбовця з тактичної медицини. – К. : «МП Леся», 2015. – 148 с.

Читати підручники (посібники) цілком не потрібно, вказівки щодо читання будуть даватись викладачем наприкінці лекційних занять.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Курсант добре володіє категоріально-понятійний апаратом психології екстремальної діяльності та тактичної медицини, на групових, практичних та семінарських заняттях приймає активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, виступає з особистою доповіддю, надає рецензію на доповідь інших учасників, ставить питання, дає відповіді, має конспекти, які містять всю основну інформацію з теми, узагальнено-логічні схеми, таблиці тощо. Виконує відповідні нормативи з тактичної медицини. Розуміє засади надання психологічної допомоги і самодопомоги, засвоїв техніки психологічної допомоги, які надавались в ході вивчення дисципліни.

“добре” – Курсант достатньо володіє категоріально-понятійний апаратом психології екстремальної діяльності та тактичної медицини, на групових, практичних та семінарських заняттях приймає активну участь в обговорюванні виступів інших учасників, виступає з особистою доповіддю, дає відповіді, має конспекти. Виконує відповідні нормативи з тактичної медицини. Розуміє засади надання психологічної допомоги і самодопомоги.

“задовільно” – Курсант орієнтується у категоріально-понятійному апараті психології екстремальної діяльності та тактичної медицини, має конспекти. Виконує відповідні нормативи з тактичної медицини. В цілому розуміє засади надання психологічної допомоги і самодопомоги.

ОПП «Експлуатація та відновлення ракетного, артилерійського та стрілецького озброєння НГУ» за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка, першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти ^{незадовільно} – Курсант не готовий до заняття, не приймає участь в обговорюванні виступів інших учасників. Конспект не містить основну інформацію з певної теми. Не виконує відповідні нормативи з тактичної медицини. В цілому не розуміє засади надання психологічної допомоги і самодопомоги.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ (РУБІЖНИЙ ТА ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ)

Метою заліку є контроль сформованості в курсантів системи знань і умінь з навчальної дисципліни. Перелік питань до заліку міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для курсантів у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих підчас міжсесійного оцінювання (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

1. Кількість балів за ведення конспекту (самопідготовку) становить від 0 до 40 балів.
2. Кількість балів за аудиторну роботу (у межах вивчення курсу) становить від 0 до 40 балів.
3. Кількість балів, яку можна отримати на заліку, становить від 0 до 50 балів. До заліку допускаються курсанти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 50 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.

Якщо курсант відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.

Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.